

KURJER LITIEWSKI

w WILNIE dnia 19. Marca. V. S. R O K U 1810.

S. PETERSBURG V. S. d. 9 marca. Przeszłego miesiąca lutego, za Naywyższym rozkazem J. J. Mości, nastąpiła zmiana niektórych ministrów Rossyjskich rezydujących na cudzoziemskich dworach. Tayny konsyliarz Baron Stroganow pełnomocny minister przy Królu hiszpańskim, odwołany z przeznaczeniem do dzieł innych na jego miejscu będzie GM. Xże Repnin, który dotąd był nadzwyczajnym posłem i pełnomocnym ministrem u dworu Kasselskiego. Aktualny tayny kamerher Jakowlew posłujący dotąd w Sztutgardzie sprawować będzie ten urząd w Kassel. Tayny konsyliarz Baron Maltic będzie posłem na dworze króla Wirtemberskiego. Tayny konsyliarz Bibikow poseł na dworze Króla Neapolitańskiego powołany do innych obowiązków; na jego miejscu naznaczony posłem nadzwyczajnym tayny konsyliarz Dawid Alopeus.

W wielu gazetach zagranicznych, piszą z Białegostoka, wydrukowano pod artykułem z Drezna d. 13 lutego co następuje „Leydeyska gazeta donosi że przyjazne stosunki między Rossyą a Xięstwem warszawskim, oparte na traktacie Tylżańskim, zaczynają słabieć znacznym sposobem, i że wielu obawia się ażeby między nimi nienastąpiła kłótnia oraz nieprzyjacielskie poruszenia“ Ta wiadomość Leydeyska zbiła się przez wszystkie gazety a mianowicie przez dziennik państwa fr: pod dniem 18 lutego. Ten artykuł gazety Leydeyskiej każe dziwić się łatwowierności, z jaką niektórzy dziennikarze i gazeciarze przyjmują bez zastanowienia się wszelkie nowiny wymyślone w spekulacji kupieckiej dla podniesienia lub zniżenia kursu papierów. Ta ich pomyłka jest nadto wielka; albowiem niema ani jednego człowieka cokolwiek spoufalonego z interesami, któryby nieznał; że opisane przez gazeciarza hollenderskiego położenie rzeczy co do Xięstwa Warszawskiego, jest zupełnie przeciwne terażniejszym stosunkom tych mocarstw o których pisze gazeta holl. Wypadki publiczne i wszystkim wiadome walczą przeciwko tej wieści. Niedawno wszyscy widzieli i czytali uroczyste świadectwo najsłodszej przymierza między Francją a Rossyą. Mocarstwa, które przyjęły systema tych państw, nieprześcili bydy w nayprzyjazniejszej komunikacji. Woyska Rossyjskie nad Niemnem stojące nie są inne jak tylko te, które po skończonej wojnie z Austryą powróciły do oyczystych progów. Wszystkim wiadomo że Rossya i Xięstwo Warszawskie przystępują teraz do zawarcia ugody względem stosunków poddanych iednego i drugiego państwa; ta zagładzi wszystkie aż do

naymniejszych; powody iakiegokolwiek bądź nieukontentowania z iedney lub drugiey strony. Jednym słowem, wszystko to, co widzimy, podtwierdza nasze nadzieie i zaręcza pewność szczęśliwego porozumienia i długiego pokoju między mocarstwami lądowemi. Zadne państwo Europeyskie niemoże spodziewać się żadney korzyści z wojny. Jedna tylko Anglia życzyć może burzy wojenney. Rozgłaszanie smiesznych marzeń, i niebezpieczeństw, jest bez wątpienia, w terażniejszym stanie spraw politycznych, ważną usługą od gazeciarzow i stronnikow ang. dla W. Brytannii.

W gubernii Jrkatskiej w 25 wiorst od twierdzy Tunkina odkryto rozwaliny starych bardzo gmachow: ani z figury ani z materiału niepodobne bynajmniey do starożytnych budowli. Lubo ściany dosyć są znaczne, zrozumieć niemożna do iakiego celu były wzniezione, ani dociec od iakiego narodu zbudowane. Koczujące w tych stronach narody, Boratami zwane, dają tym rozwalinom imie zamku mogolskiego. Mur nie jest z cegły; ani z kamienia, lecz zdaie się ulanym z iedney masy skamienialey: od uderzenia rozsypuie się też bynajmniey nie łupa się, od ognia gąbczeie w miarę wilekości bardzo jest letki: wszystkie ściany powiązane krzywemi ogniwoami niemaią ani na łokieć prostey linii.

P A R Y Z 6 marca (Monit: Zusch) Senat d. 5 na nadzwyczajnym posiedzeniu z powodu oznajmienia o zawartych układach względem związku Imperatora z Cesarzówną austr: po roztrząśnieniu projektu przez Kommissyą wyznaczoną, uchwalił następnny adres „Nayiaśnieyszy Panie! W. J. K. Mość raczyłeś oznajmić Senatowi o chęci zaszłubienia sobie Arcyxiężniczki Maryi Ludwiki córki Cesarza austr: N. Panie! Senat oświadcza wczesnie wraz ze wszystkimi francuzami żywą radość, iaką czuie z tego nadzwyczajnego wypadku. Wszystko co tylko może przyłożyć się do szczęśliwości WJK. Mości, dotyka naybliżej serca wszystkich Francuzow. Dostojna Xiężniczka przeprowadzona błogosławieństwem ludow austr: znajdzie na brzegach Sekwany miłość i wdzięczność ludu WIK. Mości holdującego. Jey wiadz do stolicy wielkiego państwa będzie hasłem pokoju trwałego na lądzie: WJK. Mość umiarkowaniem swoim ony ugruntował, i nieporuszają teraz iego zdradliwe nieprzyjaciół wrazenia. Jak wielkie przeznaczenie czeka Napoleona i Ludwikę! w ręku twoim, N. Panie! złożone szczęście całego świata: twoie zaś powierzone jest młodey Xiężniczce: piękne przymioty zwracają twoie oczy. Obok ciebie

N. Panie, zasiadając na pierwszym tronie w świecie, wyniesiona tak wysoko w twoich myślach, spełni ona życzenia ludu fr. uszczęśliwi ciebie, i chęci Bohatyrą spełni. Bogdayby Francya mogła iak nayprędzey od niey posiadać młodego Xięcia; bogdayby on mógł pod okiem W. J. K. Mości chodować się i uczyć się, iak mastać się godnym wielkiego imienia, które na niego przeniesione będzie! Jak wielka będzie wdzięczność francuzow! Będziemy ią kochać, N. Panie, raz dla Ciebie, drugi raz dla iey cnot rzadkich szczegulniey będziemy ią kochać: nakoniec z potomnością będziemy hołd oddawać naywiększemu z Monarchow, i obok tey, która przyozdobić potrafi dni iego pełne chwaly. Bagdayby to życie chwalebne było iak naydłuższe: to iest naygorętsze życzenie Senatu i ludu francuzkiego "Obok postanowiono ażeby senat w zupełnym zebraniu oddał ten adres Imperatorowi; co też nastąpiło dnia tegoż samego. Napoleon przyiód sposobem nader uprzejmym tę pierwszą w kraiu magistraturę i dał następującą odpowiedź „Senatorowie. Przekonany iestem o chęciach waszych, które mnie obiawiacie. Imperatorowa Marya Ludwika będzie dla francuzow tkliwą matką i przez to mnie uszczęśliwi. Za naypierwsze szczęście poczytuie; że iestem powołany od Opatrzności do panowania nad tym dobrym i przywiązanym ludem, który w kaźdey okolicznosci życia moiego został mnie wiernym i życzliwym“

Na rozkaz Imperatora podano zgromadzeniu biskupow rozmaite pytania do rozwiązania. Nayprzód czy Imperator albo iego ministrowie naruszyli Konkordat? Odpowiedzieli biskupi konkordat zawsze był zachowany przez Imperatora i iego ministrow, i nierozumiemy ażeby Papież mógł skarżyć się na iakiekolwiek istotne iego nadwężenie. Wprawdzie on, w czasie swoiey bytności w Paryżu, uczynił Imperatorowi nieiakiie uwagi względem artykułow porządkowych przydanych do konkordatu, które poczytywał za przeciwnie wolności religii katolickiey: lecz te artykuły po więkšzey części wypływaią, z maxym i prawideł kościoła gallikańskiego, od których ani duchowienstwo odstąpić niemóże: niektóre inne, zaprzeczyć niemożna; byłyby szkodliwe kościołowi, gdyby ściśle były wykonywane; rozumieć należy że one były skutkiem okolicznosci natenczasowych dla ułatwienia powrotu czci prawdziwey. Usamy sprawiedliwości i duchowi religii Imperatora że zechce one odwołać, albo przynaymniey umiarkować. Z tey przyczyny przedstawujemy WJK. Mości artykuły iszy 26ty, i 56, które wzbudziły nayślusznieysze i naysprawiedliwsze odezwy: to iest; że żadna bulla, breve, mandat, reskrypt i tym podobne wyroki dworu Rzymskiego tyczące się nawet osob partykularnych, niemogą bydz przyięte, ogłoszone, drukowane bez pozwolenia Rządu. 26 że biskupi niemogą poświęcać żadnego na Kapłana, któryby niemiał 500 frankow rocznego dochodu i 25 lat skończonych. 56 że generalni wikaryusze mogą po śmierci swiego biskupa sprawować swoje urzędy aż do nowego mianowania biskupow. Zyczymy ażeby z 1wszego artykułu wyięto breve penitencyarii ażeby w artykule 26 zniesiono zupełnie wa-

runek intraty; bo inaczey religia mieć nie będzie dostateczney liczby duchownych, tym bardziej że ten stan nie obiecuie teraz iak przedtym żadnych korzyści wielkich, azatym niepościągą iak tylko klasę ubózszą, która niema odpowiedniego majątku: ażeby odmieniono liczbę lat do poświęcenia się 25 na 22, bo niezwy- czaynie powiększyłyby się koszta edukacyi za iey przedłużeniem; lub młodzi straciliby ochotę za wyysciem na świat po skończonych przedtym czasem naukach: bo nadto biskupi widząc nagłą potrzebę dyecezyi zmuszeni byłiby przyspieszać poświęcenie bez zachowania przepisaney przerwy czasu. Zyczymy nakoniec ażeby artykuł 56ty był zupełnie cofniony, iako przeciwny zwyczajowi i prawu kanonicznemu: bo wikaryusze mając władzę od biskupa udzieloną tracą ią równo z iego śmiercią; bo on nieznaczy z biskupem iak tylko iedną osobę: zapewne ten artykuł był ogłoszony w ten czas kiedy ieszcze nie było kapituł przy katedrach, które mają prawo niezaprzeczone temiż artykułami mianować wikaryuszow do rządu dyecezyi po śmierci pasterza. Te uwagi niesprzeciwiaią się bynaymniey temu cośmy powiedzieli w górze, że Imperator i ministrowie nienaruszyli w istocie konkordatu; i teraz toż samo powtarzamy przedstawuiąc na opinią W. J. K. Mości.

Drugie pytanie: czy od wprowadzenia konkordatu stan duchowienstwa polepszał czy pogorszał? Odpowiedziało zgromadzenie: gdyby Imperator ściśle wykonywał święty konkordat, duchowienstwo i lud fr: odebrałby naywiększe dobrodzieystwo z ręki Imperatora: ale W. J. K. Mość uniesiony czcią dla religii katolickiey i miłością dla ludu fr: zezwolił na wiele przywileiow, które nie koniecznie wypływały z umowy z oycem S. Długoby wyliczać te wszystkie dary; pierwszemiasą: uposażenie wikaryuszow, ustanowienie 24 t. parafii pomocnikow, potym ich pomnożenie do 50 t. gmachy narodowe, summy na seminarya, uwolnienie młodzi duchowney od konskrypcy, pozwolenie duchownym noszenia osobney własciwey sukni, przypuszczenie duchownych do rady, przywrócenie zgromadzeń poświęconych naukom lub ratunkowi ubogich; wyrok poruczający opiekę nad niemi Matce WJK. Mości, iey pomoc i troskliwość; rozdane ozdoby legii honorowey wielu prałatom i duchownym, tytuły baroniow i hrabiow biskupom i Arcybiskupom państwa, przypuszczenie ich do zgromadzenia prawodawcow, senatu i t. d. Tyle łask dla duchowienstwa iest rękoymią przywiązania Imperatora do religii katolickiey i chęci przywrócenia, podług przyiętych konkordatem obowiązkow, czci prawdziwey we Francyi. Ile okolicznosci pozwoliły chciales N. Panie przywrócić dawną chwałę i swietność. Walczylibyśmy przeciwko widoczney prawdzie, że stan duchowienstwa fr. szczegulniey polepszał od wprowadzenia konkordatu. Złożywszy u podnóżka tronu WJK. Mości kwiat nayżywszey wdzięczności, azali niewolno życzyć ażeby działanie nasze było wolnieysze: gdyby wolno było, przedstawilibyśmy niektóre w tym względzie uwagi dla dobra religii moralności i towarzystwa.

Napoleon Imperator fr: i t. d. rozpatrzywszy

rapport Rady biskupow w naszym dobrym mieście Paryżu zgromadzonych, chcąc dać dowod naszey przychylności i zadosyc uczynienia biskupom oraz kościołowi stanowiemy co następuje. (1 breve penitencyarii mogą być sprawowane bez pozwolenia rządu. (2 przepisy że biskupi niemogą poświęcać tych, którzy niemają dochodu najmniej 300 frankow odnoszą się (3 Przepisy że biskupi niemogą poświęcać niemających lat 25 odnoszą się. (4 Azatym biskupi mogą poświęcać mających lat 22 skończonych, lecz niemogą przyjmować do lat 25 takich, którzyby nieprzedświadczyli że rodzice zezwalają na obior stanu tak iak przepisano w prawach cywilnych co do małżeństwa. (5 Artykuł 56 przeznaczający rząd wikaryuszom po śmierci biskupow aż do nowego wyboru odwołuje się (6 azatym kapituły mianować będą wikaryuszow i przedstawować do naszego potwierdzenia: (7 Minister religii obowiązany wykonać to postanowienie — Zasiadali w tém zgromadzeniu kardynał Maury, Arcybiskup Tours Barral, Biskup w Vercelli Canaveri, B. w Evreux Bourlier, B. Treves, B. Nantes; przydywał kardynał Fesch.

D 5 na posiedzeniu Senatu przydujący Arcykanclerz oddał następujący wyrok Imperatora d. 1 podpisany „ Gdy kardynałne zasady państwa nie pozwalają ażeby duchowieństwo posiadało władzę świecką i równie panowało, musimy za niebyłe uważać mianowanie Kardynała Fesch od Xcia Prymasa iego następcą: przytym ten Prałat znakomity przez swoją pobożność i cnoty iego stanowi właściwe, dał Nam zrozumieć chęć gorliwą starania się o dobro swojej dyecezyi. Chcieliśmy także okazać dowod naszey wdzięczności za wielkie posługi i za rozmaite dowody Xcia przyiaźni: i dla tego powiększyliśmy iego państwo, oraz tytuł Wielkiego Xięstwa nadaliśmy: będzie panował aż do ostatniego momentu swojego dobroczynnego życia. Obok niechcemy ażeby los iego ludow został w niepewności, i przeto ustępujemy Xciu Eugeniuszowi Napoleonowi wszystkie nasze prawa do W. Xięstwa Frankfurtskiego: powołujemy iego do rządzenia tego państwa i posiadania iego prawem dziedzicznym, wraz po śmierci Xcia Prymasa, wszakże stosownie do dyplommatu, o którym dowie się od Xcia Arcy kanclerza. Miło nam było korzystać z tej okoliczności i dać nowy dowod naszego szacunku i przychylności, temu młodemu Xciu, którego sami w sztuce rządzenia i walczenia uczyliśmy i który w tylu tak trudnych okolicznościach nigdy nieadał żadney przyczyny do najmniejszego nieukontentowania: owszem swoją mądrością przewyższył swoje lata i wszelkie drugich nadzieie: w ostatnich czasach na czele woyska okazał wiele męztwa i zności w sztuce wojenney. Przystoi pewnym sposobem utwierdzić go na wysokim stopniu, który iemu daliśmy: azatym ludy włoskie nie tracą iego pieczy dobroczynney, lubo wyniesiony na wielkiego Xcia Frankfurtu. Moie zaufanie będzie niezmiennie iak iego dla nas życzliwość „ podpisano, Napoleon.

Przytym Monitor ogłosił akt następujący Inwestitury „ Napoleon Imperator fr: Król wł, protektor ligi reń, posrzednik Szway, i t. d. Gdy

akt związku reńskiego i traktaty oddają W. Xstwo Frankfurtskie pod nasze rozrządzenie, gdy pozwalają one przemienić na państwo dziedziczne po śmierci Xcia Prymasa; azatym osądziłyśmy za rzecz przyzwoitą, ażeby nikt nie wątpił o naszym prawidło nie rozpostrzeniania naszego bezpośredniego państwa za brzegi Renu, urządzić i zabezpieczyć los mieszkańcow W. Xięstwa, powierzając ich Xiążęciu, który przez swoje przymoty potrafi ugruntować ich szczęście. Przeto postanowiliśmy utąpić i ustępujemy wszelkich praw do Xięstwa Frankfurtskiego naszemu kochanemu synowi Xciu Eugeniuszowi Napoleonowi. Równo z dniem śmierci Xcia Prymasa weydzie on w bezpośrednie i zupełne posiadanie Xięstwa pomienionego, w używanie dobr w nim leżących, oraz we władanie samowładne całego państwa ze wszystkimi prawami, powinnościami i warunkami, iak terazniejszy Xiąże posiadał, i iak mianowicie 10ty artykuł aktu ligi reńskiej, nadający iemu prezydencyą w zgromadzeniu panujących z tego związku, postanowił. Wielkie Xięstwo Frankfurtskie będzie dziedzicznym naszego kochanego syna Eugeniusza Napoleona, i iego prawych następcow, z linii pierworodnych oprócz młodszych i płci żeńskiej. Gdyby od czego niech Bóg zachowa, następcy wymarli, albo gdyby Xże Eugeniuś Napoleon, iako Xże włoski został powołany na tron tego państwa, na ten czas władni będziemy sami i nasza Korona użyć praw nam zabezpieczonych artykułem 12tym aktu ligi reńskiej, i takowe sobie warujemy „

A M S Z T E R D A M 7 marca (Spectator:) Pisma nasze ogłaszają 2 listy Króla Ludwika, względem interessow politycznych pisane, pierwszydo zgromadzenia prawodawczego iest w tych wyrazach „ M. Panowie! pomyliłem się, kiedy pisałem że przed 1 stycznia do was powrócę. Obaczycie z monitora wczorayszego tu przyłączającego się, że nasz los zależy od postępowania ang. Cierpienia których doświadczyłem, pomnożyły się bardziey, kiedy przeczytałem niesprawiedliwe obwinienie nas o zdradę sprawy lądowej, to iest o niedopełnienie powinności naszych. Piszę do was ażebym zmniejszył wrazenie, iakie bydź musi koniecznie na umyśle każdego dobrego Holendra z tak niesprawiedliwego i dziwnego oskarżenia, kiedy od początku panowania moiego w ostatnich 4 latach narod, szczegulniey wy do styru interessow powołani, z takim trudem i ciężarem, i z takim poświęceniem się, uchwaliliście i spełniliście, opłatę podniesionych podatkow, zaciąg niezwyuczajnie pomnożonego długu publicznego, tudzież przygotowania daleko przewyższające ludność i stan kraiu, nigdy niepomysłiliśmy ażeby nas posadzać miano o uchybienie naszey powinności, lub że nie dosyc uczyniliśmy, a to w ten czas ieszcze kiedy na domiar naszey klęski od lądu oblężeni zostaliśmy. To przekonanie, moi Panowie, natchnąć nas powinno cierpliwością: przyydzie moment sprawiedliwości Imperatora brata moiego; przyniesie ona zadosyc uczynienie za niezastużone obwinienie. Przewidzieć niemogę kiedy spełnione zostaną moie życzenia naygorętsze, powrócić do moiey

stolicy, i w tym trudnym czasie posród was znajdować się; lecz niewiem, kiedy znikną ku temu zawady: iakkolwiek ten czas iest daleki, bądźcie przekonani że nic nieodmieni moiego szacunku i przywiązania do narodu " podpisano Ludwik.

Zbierają w naszym kraju sumę 20 mill: dla Króla pruskiego, a 12 mill: dla w obligacjach roku 1755, 1756, na Szląsku hipotekowanych; a ponieważ ani Marya Teressa ani Fryderyk W. nieopłacili nawet procentow, teraz więc policzona iest w kapitał prowizya: bo Król pruski płaci 12 mill: za to co w ten czas czyniło tylko 4 mill: 800 t. Przez lat 50 cała summa 32 mill: ma być wyplacona raz em z 5tym procentem—O zachowaniu udzieleności naszej iako też o pokoju z Anglią różne biegają wieści: z powodu kilkakrotnego zapewnienia Króla naszego spodziewamy się iż nieprzestaniemy być narodem. Korpusy 3ci i 4ty woyska fr, ciągną koło granic naszych do Niemiec północnych; iedne dywizye rozkładają się nad morzem północnym a drugie nad Elbą. Na lewym brzegu Mozy i Waal wszystkie kraie i wyspy osadzone są przez francuzow iako przeznaczone składać część państwa fr—Admiralicya w Anglii kazała przygotować wszystkie okręty do żeglugi zdadne dla przeniesienia woyska na brzegi hisz: dla zaslonienia miasta Cadix, lub przyięcia uciekających obywatelow. To podobno będzie wyprawą od 1600 żaglow, o którey pisma publiczne głosiły. Pokazuje się teraz że Canning postępując odmiennie od poprzednikow swoich stracił 60 t. woyska ang; Wellesley minister dzisiejszy ma trzymać się systemmatu dawniejszego ostróżności nienarażając żołnierza na niebezpieczeństwa. Dziennik państwa fr: pod artykulem Sztudgardskim pomieścił te wyrazy „Niektóre dzienniki doniosły iakoby królowa Wirtemberska utrzymywała od niejakiego czasu korespondencyą z królem ang: ta wiadomość iest fałszywa; królowa od lat kilku nie pisze do króla oycy swojego.“

BERLIN d. 15 marca. (z Berlińskiej) D. 10 obchodzono tu rocznicę urodzin królowey; wszystkie władze składały powinszowanie, a dla ubogich publiczne stoły—Poseł duński Wedel Jarlsberg do Wiednia pojechał. Poseł nasz w Paryżu G.M. Krusemark miał kilka audyencyi u Napoleona i długo w gabinecie rozmawiał. Woyska fr: ciągną z Bawaryi przez Bayreut Bambergę i Norymbergę ku brzegom morza północnego: niektóre régimenta już przeszły Magdeburg i w poblizszych wsiach rozłożyły się—Rozsiane wieści o handlu pruskiem towarami osadowemi, o zniżeniu ich ceny 30 procentami, i o wielkich transportach do portow pruskich, są zmyślone na krzywdę narodu: ztąd wydał król następujący edykt.

Fryderyk Wilhelm i t. d. Chociaż na skutek traktatu Tylżańskiego nasze rozkazy mianowicie pod d. 11 czerwca 1808 musiały zamknąć wszelki handel z Anglią, iednak idąc za przykładem Napoleona, który nowe środki ogłosił, obostrzamy nasze prawidła w tym sposobie. (1 Od 1 kwietnia żaden okręt europejski nie będzie wpuszczony do portow naszych, któryby miał towary zakazane przez systemmat

ładowy. (2 Żaden okręt europejski niemoże być wpuszczony z towarami osadowemi z Indyi wschodnich i zachodnich; iedne tylko statki amerykańskie, lub tych osad i krajow indyjskich, z któremi Francya utrzymuje handel i przyiazne związki, i to prosto z tych portow płynące, mogą być przyięte. (3 Każdy ładunek powinien mieć iednego właściciela i dla iednego tylko domu handlowego być przeznaczonym. (4 Nasi Kommissarze obowiązani przetrząsać okręty i przeglądać papiery, a dla większey pewności, tudzież dla uniknienia nieporozumienia z Francją, mają być pokazywane świadectwa fr: o mieyscu, z którego pochodzą towary, Imperatorskim fr: wszelkiego tytułu Konsulom; iezeli pokaże się że okręt iest do wpuszczenia, donieść o tym należy ministrowi spraw zagranicznych i czekać odpowiedzi. (5 Towary osadowe wpuszczone do kraju mają być natychmiast wyladowane do składow publicznych bez roztrząsania gdzie będą użyte; bo wolemy z rzec się cla od transitu aniżeli narażać się w przypadku okazania się że początek takowych towarow wątpliwy na nieukontowanie i na podeyrzenie o handlu zakazanym. (6 Kommissarze powinni exekwować swoje przepisy bez względu na żadne skargi, chyba że przyjdą iakie rozkazy od ministerium spraw zagranicznych. (7 Woysko celniczy, policya, służyć powinni kommissarzom, kiedy ci wezwą ich do iakiey posługi. (8 Wszystkie te przepisy mają być ściśle zachowane pod najsroźszą odpowiedzią kommissarzow handlowych.

Cesarz austr: wydał edykt względem zgaznienia bankocetlow, których niema podług tego patentu nad 950 milionow: ustanawia się kompania prywatna z deputowanych od stanow i miast; ona wymieniać powinna bankocetle na nowe papiery, tyle ile potrzeba będzie: walor tych nowych papierow będzie równy gotowiznie; corocznie one będą za gotowe pieniądze z kassy umarzającej i z wolnych dóbr wykupowane i niszczone: kassa umarzająca składać się ma z podatku od 10tej części dóbr w krajach dziedzicznych i ze składki dobrowolney w Węgrzech. Nowe bankocetle robione nie będą, skoro już pokażą się papiery na ich wymianę—Dnia 4 Xże Neufchatel i Wagan wiechał do Wiednia najprzód prywatnie, a potem z całą okazałością otoczony pierwszemi urzędnikami państwa austr: i stanął w pałacu Cesarskim, Wszyscy królowie i Xiążęta ligi reńskiej sposobią się do nayuroczystszeo przyięcia a Cesarzówny kiedy przejeżdżać będzie do Paryża. Król bawarski powrócił do Munich—Tyrol spokojny zupełnie; zakładnicy nawet powrócili ze Strażburga; iakoteż i Schneyder uwolniony z Lindau, Hoffer zaś, rozstrzelany w Mantuyi d. 19 lutego. Innych naczelnikow Cesarz aresztował.

ROZNE wiadomości. Berthier prosił publicznie Cesarza o rękę AXczki; nastąpiło więc bierz mowanie, zezwolenie, oddanie i przyięcie portretow; d. 11 szlub AXczki z AX. Karolem, d. 13 odiazd. W Paryżu na szlub zgromadzi się cała familia Imper: i Xiężta ligi reń. 4 t. dam i tyleż mężczyzn będzie w assistencyi—Cadix rozdwoiony burzy się, flotta w całości. W Peru, Chili, i Ceylan insurrekcyja.

DODATEK Nro 23.

DO GAZETY KURJERA LITEWSKIEGO

w WILNIE dnia 19. Marca. ROKU 1810,

Niżej podpisani Sukcesorowie zeszłego s. p. Wik-
torego Domańskiego mając z prawa przyrodzonego tak
leżący w domach murowanych w mieście Wilnie,
jako też summowni w różnych sprzętach spadły na
siebie majątek, gdy z powodu wzajemnego nieporozu-
mienia się przez czas niemały niemogli zbliżyć się
do układu, zobligowali do posrednictwa W. Jm Pana
Jana Jsakowicza Regenta Sądow Podkomorskich Brastaw:
i Adwokata subss: pttu Wiln: który gdy bezstronnym
dolożeniem się poróżnioną jednając familią do zawarcia
ostateczney ugody i podziału na dwie równe schedy
w dniu 15 marca terazn: 1810 roku doprowadził, a
przez to niepożyteczne processu zatałował skutki;
oddając więc sprawiedliwość cnocie, charakterowi, i
przykładney usilności, wieczną pamiątkę w sercach
naszych zakryślamy, a o tak Szanowney obywatelskiej
pomocy, która spokojność i szczęście gruntaię zawi-
adamiając Publiczność domiar powinney wyrażaięcy się
w dzięczności własnymi podpisuemy Rękomi
Franciszek Domański, Dominik i Apolonia z Domańskich
Tyszkowie Skarbn: Pttu Wil:

Jmieniem tychże Sukcesorow zawiadamia się iż
wszelka po zeszłym s. p. ich oycu Wiktorym Domań-
skim pozostała ruchomość mianowicie w Bylantach,
zegarkach, srebrze stołowym, meblach, różnych sprzę-
tach i towarach; sprzedawać się będzie przez Publiczną
licytacyą, której termin ma się rozpocząć od dnia 26
marca roku idącego 1810 w domie na Imbarach pod
Nm 141.

Niżej podpisana w Assystencyi rodzicow Jmce
PP. Franciszka i Franciszki z Jagielowiczow Święcie-
kich Radnych miasta Wiln: czyniąca podaie do Pu-
bliczney wiadomości iż dostawszy się wzajemnie WJP Ste-
fanowi Wasilewskiemu Regentowi granicznemu Brastawski:
z daru rodzicow w gotowych pieniądzech w wyprawie
i do fabryki kamienicznej w materiałach wniosłem
znaczną summę, której realność gdy WJP Stefan
Wasilewski pomimo na pismie dane ureczenie rodzicow
dokumentem reformacyynym według prawa i porządku
kraiowego sporządzić się winnym nie zabezpieczyła pod
niewiadomość moją zaciągnowszy niemało długow Kon-
wikcyami i nastaiemi tradycyami dom swój w mieście
Wilnie pod Krolewskim młynem położony iedyny obiekt
bezpieczeństwa summy moiey wnioskowej obarezył, póź-
niej oswiadczył taxę i Exdywizyą majątku swotego,
zyskał remissę ze wszystkimi kredytorami i pretens-
jami przed Sąd ieden Ziem: Wiln: na ostatek ostatni
swój fundusz iak się dało słyszeć wyprzedać postanowił
i w różne wchodzi układy; żeby przeto wchodzący o
nabycie Aktorstwa domu w układy o stanie interessow
W Wasilewskiego Regenta i o rozpoczętym iuz przeczemnie
w Ziem: Wiln: procederze oraz każdy z osobno był
wiadomy niniejsze Publicznie czynię ostrzeżenie

Jakub Szumski mając sobie zawięzioną w 15letnią
Possesya kamienicę zółtą blisko dzwonię XX Fran-
ciszkanow w zaułku pod Nm 364 położoną do dzie-
dzictwa Kościoła Ewangielickiego należąca zyczyłby
sobie restuiące lat 7 possesyi za pewną umowę komu
odstąpić, ato zawola i wiedzą Kolegium Ewangielickiego.
Ktoby więc zyczył sobie 7letnią possesya teyże kamie-
nicy nabyć, zechce się udać do Possesora w teyże ka-
mienicy na dole mieszkaiącego, gdzie w terminach 20 i
30 marca oraz 10 apryla z rana Roku idącego, rzecz i
umowa o tey possesya zupełnie ukonczoną zostanie.

Rządzący Senat 5go departamentu 1go oddziału
przedsiwziowszy rozsądzić tego roku sprawy wesze z
gubernii od Polskiej przyłącznych, podaie ich registr

ku powszechney wiadomości. Kościw z Piekarskim o
majątek Smolin, Jermolewicz z Dworzeckim o summę,
Rzewuski z Sukcesorami Pirogowskiego, Połtawcowa z
Czernieiwem o ludzi, Szalewiczow a z Zaleskin i Bu-
rzymowskim o folwark Dzitryk, Przyłucka z Schalickimi
o majątek, Proszynski z żoną o majątek, Jankielowicz
z Zabina o pieniądze, Godlewski z Wendorfami o majątek,
Sipowicz z Syrucjami o pieniądze, Xżęta Giedroyciowie
o Antopol, Zmigrodzki z Dobrowolskim o majątek, Lubo-
szczynski z Mikoszami a majątek Szańkowski o
summę, Branicki z Lubomlem o swobodę, Lipska z Skalic-
kimi o majątek, Mikućcy z Sulistrowskim Chrzanowskimi
i Syriatowiczem o majątek, Morzkowska z Proskuram-
o grunt, Boguszewicz z Krzeczewskim o pieniądze, Ju-
szkiewiczowie i Pikturna z Fityngofową i Tomaszewskim
o majątek, Apostoł z Bodiaka, Szalewicz z Sokołowskim
o pieniądze, Dobszewicz z Mickunami, Porczewski z
Matusewiczami o majątek, Sulistrowski z Sabanskim o
dom. r. p.

Folwarki 3. do Aktorstwa byłego Sędziego Ziem:
Wiln: Szadurskiego, należące w powiecie Wiln: w pa-
rafii Szyrwinskiej, o mil 8 od Wiln: na trakcie z Wiln: do
Rygi idącym, położenie mające, wszelkiey dobroci
to iest w gruntach łakach gatunku dobrego, znajdujące się
są do zakontraktowania na przedaź, na zastaw lub na
trzy-letnią arędę. Ktoby zyczył wll takowe kontrakta w cho-
dzic, udać się ma do samego Aktora, w Wilnie w domie
własnym, na przeciw Facyaty kościoła katedralnego, mie-
szkaiącego, a w nieprzytomności, do WJP Adwokata
Łopaty

W mieście Nieswiżu w oberży JO Xięcia Jmci ordy-
nata! znajduje się skład Meblow do sprzedania za cenę
naypomierniejszą iako to: Lustra scienne, tremoary, sza-
fy biblioteczne, kanapy, krzesła, łuzka, biórka, komody,
stoły i stoliki etc nad którymi ma powierzony komiss JP
Karol Huryn Starosta Nieswiski. Znadnie się tekoż do prze-
dania karyta Dangłowska mało używana, o której u te-
goż JP: Huryna można powziąć zupełną informacyą.

W Drukarni Józefa Zawadzkiego Typografa
Akademickiego, wyszły następujące xiązki, słu-
żące do nauki Jeografii.

I, *Jeografia powszechna* zawieraięca opisanie
krótkie, stanu politycznego w czterech częściach
swiata, z ostatnimi odmianami, aż do traktatu
wiedeńskiego, zawartego na dniu 14 miesiāca
pazdziernika 1809 roku. Cena złotych 3, gro: 10

W wydaniu tey ieografii, starano się połączyć
krótkość z iasnością. w opisanu państw, miano
wzgląd na następujące przedmioty, 1. Jakie iest
położenie ieograficzne kraiu którego. 2, Jego
granice. 3, Obszerność w milach kwadratowych.
4, Ludność. 5 Rząd. Religia. Miasto stołeczne.
6, Podział polityczny. 7, Stopień oswiecenia.
8 Produkta i handel. 9, Podatki. Siła zbroyna.
10, Possesye zewnątrz kraiu. 11, Tytuł panu-
iącego, herb państwa i ordery. 12, Jeografia
starożytna każdego kraiu.

II, *Jeografia, czyli opisanie Państwa Rossy-
yskiego.* w terażniejszym iego stanie, przez E.
Ziablowskiiego Profesora w jnstytucie pedagogi-
cznym w Petersburgu: 1810, Cena zł: 3 i gro: 10.

III *Jeografia: czyli opisanie matematyczne*

i fizyczne ziemi przez Jana Sniadeckiego. Dzieło Towarzystwu warszawskiemu przyjaciół nauk oddane; z woli tegoż Towarzystwa drukiem ogłoszone. Teraz przez Autora przejrzone, poprawione, i powtórnie na iaw wydane z przydaną tablicą wyrażającą położenie ieograficzne znakomitszych miejsc na ziemi: w Wilnie nakładem i drukiem Józefa Zawadzkiego, 1809. z pięcią tablicami na miedzi rżniętymi, zawierającymi w sobie 40 figur. stronice 524. Cena złotych 7 i gro: 10.

1 W pałacu WW. Lisaniewiczow na Niemieckiej ulicy pod Nrm 145 sytuowanym są pokoje do najęcia rocznie, miesięcznie lub tygodniowo, ze wszelkimi wygodami zaumierną cenę.

2 Z Wilna dnia 5 marca. Rząd Uniwersytetu Wileńskiego poleca do wiadomości powszechny następujące pismo JW. Czackiego, Taynego Kousyliarza, Wizytatora szkół w guberniach Wołyńskiej, Podolskiej i Kiewskiej, Kawalera orderów:

Rok mia, jak Instytut głucho-niemych otworzonym został w Romanowie, w gubernii Wołyńskiej. W zwąt mnie fundator, JW. Graf Jhnsk Senator, abym widział to ustanowienie, i tego własney gorliwości dał moie uwagi. Te raczył przyiac i zadał, abym przez obwieszczenie w gazetach uwiadomil, jakie są granice dawnych nauk w tej szkole, i aby rodzice lub opiekunowie tych nieszczęśliwych sierót, na próżne jeszcze miejsca bezpłatne przysyłali. Jest teraz uczniow męzkiej płci 11, a 5 dziewcząt. Fundator zamierza liczbę bezpłatnych miejsc 50. Znalazłem uczniow zdrowi: obecnośćwo jest w uwadze: nauki następujące są dawane w części, a wyrażone w klasie 2. i 3. podług upewnienia fundatora. Dla męzczyzn — Klasa 1. uczyć się mają nauki rozmawiana znakami: nauki pisania: nauczywszy się znaków i tłumaczenia, uczyć się powinni pierwszych i w największy krótkości prawideł religii: oswajają się z francuzkim, niemieckim, rossyjskim i polskim językami — pisania tych sierót postawem Imperatorskiemu Wileńskiemu Uniwersytetowi, i są bardzo dobre: wymawiać zaczynają słowa pomału, i ta praca dość szczęśliwe zaczyna mieć skutki: Arytmetyka w pierwszych czterech działaniach: nakoniec, pokazują się im różne przedmioty, aby je poznać mogli — Klasa II. nauka rozmawiana znakami: Arytmetyka, aż do reguły spółki; celujący daléy postąpić mogą. Pierwsza i druga księga Euklidesa w Jeometrii: nauka moralna, tak, jak jest na pierwszej klasie szkół powiatowych wydana: ta nauka daje się równie znakami, jak na piśmie wykładz się. Jeografia: już się daje: będzie dawana szczególnie państwa Rossyjskiego i pogranicznych krajów: Gramatyka będzie dawana: wprawianie się w czyste pisanie wymienionemi językami i tłumaczenie z jednego języka na drugi: rysunek; tokarnia, dla wszystkich, — Klasa III. Moralna nauka na III i IIII. klasie przepisana: dla celujących dalsze księgi Euklidesa, tłumaczą się prócz księgi piątej: Architektura wieyska: Buchalteryczne rachunki i ekonomiczne: talenta ręczne, i jakie mieć można bez potrzeby oddzielnych nauczycielów — Dla dziewcząt. Czas na klasy przeznaczony bydz nie może: bo krótsze lub dłuższe bawienie w klasie zależy od większey lub mniejszey poiętności. Dziecko przystane mieć powinno wiek między lat 8. i 14: powinno bydz zdrowe, i złożyć świadectwo, że ospę miało a jeśli ospa nie była jeszcze, zaszczerpioną będzie w Romanowie. Ktokolwiek zechce mieć większą informacją o tym Instytucie, w Litwie w Kancellaryi Uniwersytetu, w tych prowincyach umie, lub w Wołyńskim Gimnazjum, odbierze wszelkie uwiadomienie. Dan dnia 24. grudnia 1809. roku, w Bensusowie.

podpisano: Czacki

2 Starostwa Kiegrowskie i Kiwilskie w 12 letnią posesyją bez opłaty kwarty najmłodszy darowane JW: Łańskiemu, taynomu Sovietnikowi, Senatorowi, dziś zarządzającemu gubernią Grodzieńską — Sytuowane w Guber: Wileńskiej w poie Szawelskim, niedaleko od Portow Ryz-

kiego i Lipwskiego. isze nad rzeką Węgą — Folwark i — Chatt 12. karcznia 1. — to Starostwo ieszcze niewyszło z pod dożywołnoicy Possesyi: zgie zaś Kiwilskie, już jest w Possesyi JW: Łańskiego. Położone nad Granicą Kurlandzką przy rzeczce Wadoxcie. w tym Folwarkow 2, chatt 50 młyn 1 Karczem 4 prócz miasteczka w którym jest więcey 200u domow. Grunta naylepsze, łak obficie — JW Łański, posesyje te mają od siebie bardzo odległe, życzy prz to nań prawo swoje przedać — Ktoby chciał nabyć — o dobroci dostateczną powzięć informacją i umówić się o cenę, ten raczy adresować się do Grodna do JW: Łańskiego albo do Telsz do Puzyrewskiego Assesora Kolleskiego.

1 Folwark Jankietry w Pttu wil: w parafii Malackiej we wszystko obfitujący, do 10 tysięcy intraty roczney wynoszący, o mil 10 od Wilna, a od targowych miasteczek Malat o mil 4, od Uciany o mil 4, od Pozelwy mil 2 dziedziczny WJP. Pabiana Dąbrowskiego Komor Wil: jest do wypuszczenia w 3 letnią arędę: kroyb sobie życzył ony possydlować, może się ułożyć z samym aktorem w tymże folwarku mieszkającym.

1 Zegar skradziony w Mitawie z domu Doktora Schiemana 4 Febr: t r: Ten zegar stołowy z poniższego opisania łatwy do poznania. Na jedną stopę wysoka murzynka z bronzu, z krótkim wyzłacanym fartuchem z perłami wyzłacanemi na szyi i kolczykami wyzłacanemi, na postumencie czworograniastym, wyzłacanym na czterech łapkowych nożkach stojąc, utrzymuje ta murzynka czyli kupido w obu rękach zegarek na głowie sześć cali dyamentu, zegarek ma biały cyferblat i wskrós wyzlacany, tylko zadnia strona była niezakryta tak, iż aływerek wyraźnie widzieć można. Szedł dni 14 po nakrębeniu Kto o takowym zegarze doktorowi Schiemanowi do Mitawy da wiadomość, otrzyma nagrody czer: złt 10 w złocie.

2 Na Skutek Dekretu Magistratu Wileńskiego dnia 9 presentim nastalego, w terminach dnia 13 20 i 21 następującego mca apryla roku 1810 przez publiczną licytacją wyprzedawać się będzie dom murowany dwópłtrowy w Wilnie za byłą Tatarską bramą pod Nrm 674 położony, po zmarłych Konstantym i Reginie Otosielskich obywatelach, Wileń: pozostały ze wszelką do onego przynależnością. Za wieczność którego Aktorstwa większą summę postępujący nabędzie ony, i prawo wieczyste otrzymają; dla iakowego okupna Jehmość PP. Konkurenci w terminach powyżey wyrażonych na miejsce położenia onego domu raczą przybyć. Zawiadania się oraz Publiczność, iżby wszyscy mający jakie bądź pretensye do takowego po Otosielskich pozostalego majątku, z dowodami po satsyfakcyę w ich należnościach do Sądu Magistratu Wileń: i dla rozprawienia iawili się. Dat. dnia 10 marca 1810 Roku.

Józef Sawaniewski Burm: M. G. W

2 Excerpt oświadczenia Ru 1810 Mca Marca 9 Przed Aktami Grodzkimi Pttu Upit: stawiając osobiście WJP. Ignacy Pilecki Regent uczynił oświadczenie w następney treści; Niżey podpisany czynię naysolennieysze oświadczenie, iż na dniu 8 Mca marca Ru terazniejszego 1810, kupilem wiecznością bez najmniejszey Ewikoyi Folwark Spiraki w Pttcie Upitskim położony, od WJP. Antoniego Lutyka Chor: B. W. Poll: i takowa kupła została przyznaną przed tymiż Aktami Grodz: Pttu Upit: w Ru tymże 1810 Mca marca 9 d wtey kolei podał mi W. Lutyk Tabelę długow, podług której mam opłacić iego WW. Kredytorom — Zatem naysolenniey oświadczam i uwiadamiam powszechności, iż od daty powyżey wspomnioney przestał bydz Aktorem Spirak W. Lutyk, i żadney na tym majątku Ewikoyi niema, i aby nikt na te konto nie pożyczal ostrzegam — A oraz upraszam WW. JPP. Kredytorow W. Antoniego Lutyka, ażeby raczyli iawić swoje pretensye słuszne Inskrypcyine na dzień 4 Maia, Ru 1810 w Miescie Sądowym Poniewiezu do Kancellaryi Pttu Upitskiego, gdzie niżey podpisany znajdując się weydzie w odpowiedz, powinno tymże WW. Kredytorom i takowe zaświadczenie dla powszechney wiadomości do Gazet Kurjera Litt. podając w niniejszym Protokule Grodz: Upitskim podpisać się, Ignacy Pilecki.